Asia: Poikkeaminen ilveksen lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittämis- ja heikentämiskiellosta (LVV-U/107871/2026)

Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Lausunto

1 Johdanto

Elements Suomi Oy on 13.7.2026 pyytänyt Lupa- ja valvontavirastolta lupaa saada poiketa luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n 2 momentin mukaisen ilveksen lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentämistä ja hävittämistä koskevasta kiellosta (LVV-U/107871/2026). Poikkeamista haetaan tuulivoimahankkeen rakentamiseksi. Poikkeuslupahakemus koskee ilveksen tulkittua lisääntymis- ja levähdyspaikkaa, joka sijaitsee Elements Suomi Oy:n Sastamalan Ajoksenkankaan tuulivoima hankkeen hankealueella. Tuulivoiman rakentamisen ja toiminnan aiheuttama häiriövaikutus voi heikentää tai hävittää ilveksen lisääntymispaikan. Poikkeuslupa pyydetään myöntämään hankkeen keston takia kymmeneksi (10) vuodeksi. Hanketta varten tehtiin selvitys ilveksen levähdys- ja pesimäpaikoista metsästäjien pesähavaintojen ja Tassuun tehtyjen ilveshavaintojen perusteella, sekä erikseen riistakameraseuranta kesän ja syksyn aikana 2024. Lisäksi tehtiin elinympäristömallinnus maaston soveltuvuudesta ilveksen pesintäalueeksi. Koska ilves siirtää pentujaan eri pesien ja alueiden välillä, pyrittiin lähinnä tunnistamaan ilveksen elinpiirin ydinalue, jolle pesäkin usein sijoittuu. Haittojen lieventämiskeinoina voimaloiden paikkaa siirretään pois mahdollisilta pesäpaikoilta, ja rakentaminen keskitetään pesintäajan ulkopuolelle.

2 Lausunto

1. Hankealueen soveltuvuus ilveksen levähdys- ja pesintäpaikaksi
Hankealue kattaa noin 2000 hehtaarin alueen voimaloineen ja tiestöineen. Tämä vastaa noin yhden ilvesnaaraan elinpiiriä, mutta koska elinpiirien sijainteja ei pystytä varmistamaan, voidaan tulkita sen olevan mahdollisesti useammankin ilvesnaaraan elinpiirillä. Kuvailtu maisema soveltuu hyvin ilveksen pesintäalueeksi.
Elinympäristömallinnus puolsi metsästäjien näkemystä pesäpaikoista, mutta tarkastuksessa varmoja pesäpaikkoja ei pystytty toteamaan. Pesintäpaikkojen varmistaminen on hankalaa, sillä ilves voi käyttää eri lisääntymisvuosina eri pesäpaikkoja, ja vaihtaa myös pesää useamman kerran kesken pesimäkauden. Ilves ei varsinaisesti tee pesää, joten ainoat merkit pesinnästä ovat esim. karvat, pienet saaliseläinten jäänteet sekä tasaiseksi pakkaantunut maa. Tällaisia paikkoja löydettiin useampia.
Kameraseurannassa havaittiin ainakin kaksi eri ilvestä, mutta muuten yksilöitä ei pystytty erottamaan toisistaan. Pesimäalueen varmistamisen suhteen havainnot tulivat pääosin melko myöhään. Havaintoja oli kuitenkin sen verran, että voidaan todeta alueen olevan ilvekselle tärkeä. Kameroissa ei havaittu pentuja, mutta seurantaa tehtiin vain yhden kauden verran. Toisaalta kameroiden sijoittelu asian varmistamiseksi voi olla todella hankalaa, ja jotkut emot myös osaavat ohjata pentunsa kameroiden ohi.
Lumijälkilaskennoissa todettiin alueella paljon ilveksen jälkiä, ja ilveskanta-arviossa 2024 alue on liitetty ainakin yhden ilvespentueen elinpiiriin.

Alue siis soveltuu ja on todisteiden perusteella ilveksen mahdollisesti pesintäänkin käyttämää. Merkitsemättömien ilvesten elinpiirien ydinalueiden kartoittaminen on kuitenkin todella hankalaa, ja sitä varten tarvittaisiin pitkäaikaista seurantaa eri vuodenaikoina. On myös mahdollista, että hankealueella jo tehdyt hakkuut ovat vaikuttaneet ilveksen pesintäpäätökseen selvitysaikana.
Selvityksessä vastaavanlaista maisemaa löytyy hankealueen ulkopuolelta paljon. Ilvesnaaraiden elinpiirien pysyvyydestä ei ole tutkittua tietoa, mutta ilveksen käyttäytymisessä on sellaista joustavuutta, minkä perusteella voidaan todeta ilveksen hakeutuvan muille alueille, mikäli osaa sen elinpiiristä häiritään. Luken maastotutkimuksissa on huomattu, että ilvesnaaras välttelee alueita, joilla tehdään metsänhakkuita, mutta saattaa palata alueelle sen jälkeen, kun ihmistoiminta hiljenee. Puuston poisto voi muutamassa vuodessa sukkessioprosessin myötä houkutella paikalle myös pikkujyrsijöitä, jäniksiä ja kauriita, mikä tarjoaa ilvekselle saalistusmahdollisuuksia. Pesimiseen ympäriltä rakennettu alue todennäköisesti ei kuitenkaan enää houkuttele, vaikka rakentamisen vaikutuksia lievennetään hankealueella säästämällä mahdollisiksi pesäpaikoiksi luokiteltuja paikkoja ja ajoittamalla toimet pesintäajan ulkopuolelle. Tähän vaikuttanee kuitenkin alueen muu käyttö ja ihmisen läsnäolo rakennusvaiheen aikana ja sen jälkeen. Susireviirien vaikutusta ilvekseen ei ole tutkittu, mutta Suomessa ja Skandinaviassa ilveksiä esiintyy ja se lisääntyy myös susireviireillä. Ilves väistää sutta välttämällä samojen alueiden käyttöä yhtä aikaa.
2. Vaikutukset ilveksen suotuisalle suojelutasolle
Ilves on viimeisimmän uhanalaisuusluokituksen mukaan Suomessa elinvoimainen (Least Concern) laji, ja sen suojelutaso oli suotuisa boreaalisella vyöhykkeellä. Vuoden 2026 kanta-arvion perusteella ilveskanta on kasvava, ainakin niin kauan, kuin ilvestä ei metsästetä. Luke arvioi, että hanke ei heikennä ilveksen suotuisaa suojelutasoa valtakunnallisella eikä alueellisella tasolla. Paikallisella tasolla suojelutasoa on käytännössä mahdoton arvioida, kun ei tiedetä kuinka moneen ilvesnaaraaseen hankealue vaikuttaa. Kuitenkin tehdyn ilvesselvityksen perusteella aluetta ei käytä kovin moni yksilö, eikä voitu varmistaa hankealueen olevan juuri pesintäaluetta ainakaan selvityksen tekoaikaan.
3. Poikkeusluvan kesto
Poikkeuslupaa haetaan kymmeneksi vuodeksi. Hankealueen kehitys ei ole yhtäaikaista koko hankealueella, joten häiriö ilvekselle tapahtuu pienemmällä alueella kerrallaan. Ilves pystyy käyttämään aluetta ihmistoiminnasta huolimatta vuorokauden aikaan, jolloin ihmistoimintaa ei ole. Hämäräaktiivisena eläimenä se myös luontaisesti liikkuu tällaisiin aikoihin. Luke arvioi, että vaikka hankealue todennäköisesti muuttuu ilveksen pesinnälle epäsuotuisaksi, voi ilves silti käyttää sitä mm. saalistukseen. Tämä kuitenkin riippuu siitä, aidataanko alue tai osa siitä lopulta. Aitaaminen johtaisi alueen pirstoutumiseen ja vaikuttaisi siten epäsuotuisasti niin ilvekseen, kuin sen saaliseläimiinkin.

3 Lausunnon tiivistelmä

Elements Suomi Oy hakee poikkeuslupaa ilveksen mahdollisen lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentämiseen tai hävittämiseen Sastamalan Ajoksenkankaan tuulivoimahankkeen alueella. Hakemuksen perusteena on se, että rakentaminen ja toiminta voivat häiritä ilvestä ja tehdä alueesta pesintään soveltumattoman. Lupaa haetaan kymmeneksi vuodeksi hankkeen pitkän keston vuoksi. Selvitysten perusteella hankealue soveltuu hyvin ilveksen pesintä- ja

levähdysalueeksi, ja alueella on tehdyn ilvesselvityksen perusteella havaittu ilveksiä. Varsinaista pesintää ei kuitenkaan pystytty varmistamaan. Alueen ulkopuolella on runsaasti vastaavaa elinympäristöä, ja Luke arvioikin ilveksen voivan siirtyä vaihtoehtoisille alueille häiriön lisääntyessä.
Luken arvion mukaan hanke ei merkittävästi heikennä ilveksen levähdys- ja lisääntymispaikkoja eikä suotuisaa suojelutasoa valtakunnallisesti eikä alueellisesti, koska ilveskanta Suomessa on elinvoimainen ja kasvava.
Paikallisia vaikutuksia on vaikea arvioida tarkasti, mutta Luke arvioi vaikutuksen rajoittuvan muutamaan yksittäiseen ilvekseen. Vaikka rakentaminen vähentää alueen soveltuvuutta pesintään, ilves voi edelleen käyttää aluetta esimerkiksi saalistukseen, mikäli alueen käyttöä ei rajoiteta esimerkiksi aitaamisella.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 25.09.2026 klo 13:35:08.

Lausunnon valmistelija(t):
Annika Herrero

Liitteet:

Tiedoksi: